

ANG BASKETBALL COURT SA ULINGAN

Rommel Pamaos

Ang basketball court sa Starmall Alabang ang pinakamagandang court na napaglaruan ko noong active na active pa akong mag-basketball. Teacher na ako nun. Niyaya ako ng registrar namin kasama ang iba pang staff at teacher. Makintab ang tablang sahi. May malaking score board ng home at away. Maganda ang upuan para sa mga audience. Feel na feel kong official ang laro. Tamang-tama lang ang lamig. Yung pagpapawisan ka pa rin talaga di tulad nung nagbasketball ako noon sa Baguio. Naka-jacket na ako't lahat, wala man lang isang pawis na pumatak.

Sumunod na magandang court para sa akin ay doon sa BF Homes Parañaque, dapat lang naman siguro. Exclusive village naman kasi sila. Ilang beses lang ako nakapaglaro doon kasama ang high school friends. Kaunti lang naman ang angat niya sa iba pang court sa iba pang villages na napaglaruan ko. May sariling cr na malinis at mabango. Presko at sariwa ang hangin sa mga pang-mayamang lugar.

Marami din akong inilaan na oras sa court ng Narra St, sa CAA. Ang pinakamalaking barangay ng Las Piñas. Kung sa mga court sa subdivision at villages na may mga oras lang na may tao, dito wala. Walang pinipiling oras ang mga tao dito para tumambay sa court. Kahit na kaswal na miron ka lang, tambay, sidecar boy na nag-aabang ng pasahero, mga bata, mga nanay, at mga manlalaro. Ito yung tipo ng court na wala mang naglalaro ng basketball, pero laging may tao. Mapanghi dito kasi sa gilid-gilid lang umihi ang karamihan. Nanggigitata ang mga kanto dito at mga upuan. Ganun din ang sahi na halos burado na ang mga linya. Nakakakilala lang ng pintura at mop ang court na ito kapag may liga. O kapag eleksyon. Volleyball court din ito. At concert venue ng mga born again. Feeding programs. Operation tuli. Araneta ng mga baklang kontesera. Event place para sa JS Prom ng Balikatan Hayskul. Zumba sessions ng mga kananayan. At sa mga pa-binggo bonanza ni Mayora. Ganyan ang mga basketball court ng mga ordinaryong mamamayan, tinototoo talaga ang pagka-“multi-purpose gym”.

Nasaan ba kasi yung mga espasyo na inilaan para sa mga publiko? Yung isang court sa Balikatan, ginawa na ring event hall. Sinara. May aircon. Pero ang nakakagamit lang ang yung mga may pangbayad. Bakit kasi ipinagsisiksikan sa isang lugar ang mga aktibidades ng mga karaniwang tao? Wala na bang natirang bakenteng lupa sa Las Piñas? Ah. Itanong natin sa mga Villar-Aguilar.

Kung sakali mang maabutan mo ang court sa ganitong barangay na wala kahit isang kaluluwa, mag-dribol ka lang ng bola. Sunod-sunod na silang lalabas mula sa kawalan. Parang tunog ng kampana ang bawat talbog ng bola sa sahi na umaalingawngaw. Tinatawag ang mga kapatid sa pananampalataya na makiisa sa gaganaping misa. Relihiyoso talaga ang mga Pinoy. Pero basketball country din tayo. At marami sa atin, basketball ang relihiyon. Basketball court ang simbahan. At ang poste at ring ang altar. At ang patron saint ng karamihan? Walang iba kung hindi si Ginebra San Miguel.

Nung college naman ako sa PUP-Taguig, kilala kami sa bansag na solar boys. Kahit kasi galit na galit ang araw, makikita mo kaming nagbabasketball sa court. Kung umulan naman at basa ito,

may mga nakahanda kaming walis para limasin ang mga lawa ng tubig dahil sa hindi pagkakapantay-pantay ng sahig. Sanhi pa nga mismo yan ng pagkakatapilok ng ilan. Walang linya dito kundi yung free throw at three points. Tabingi ang ring na walang net at barag-barag na ang board. Ang covered court kasi namin, na pangit din naman, ay para sa mga PE class. Nakakapaglaro lang kami doon kapag intrams.

Sa Pilipinas kahit saang kanto ka tumingin may basketball court. Hindi lang yun, kahit pa nga minsan sa loob ng mga bahay. Yung isa kong tropa, may ring sa garahe nila. Kanila pareng Raul naman sa Taguig, nakapako sa puno ng mangga ang board nila. Sa klasrum, may basurahan na pinag-sho-shootan ng mga nilamukos na papel.

Sa bansa natin, may contest ng paramihan ng basketball court at videoke. Pero napag-iisa ng mga Pinoy ang dalawang hilig nila na yan. Kasi dito ka lang sa Pinas makakanood ng mga career highlights ni Michael Jordan sa videoke habang may lasing na bumabanat ng Fly Aweee! Skyline Pidyun Flaaahahay!

Pero sa lahat ng basketball court na napuntahan ko, hinding-hindi ko makakalimutan yung basketball court sa lugar namin. Yung court sa Narra? Hindi yun. Limang street, dalawang simbahan, isang palengke, isang istasyon ng pulis at isang national hayskul pa ang dinadaan ko bago makarating doon. Paano, wala naman kasing basketball court sa Singko. O yun ang akala ko.

Doon kami nakatira noon ng pamilya ko. Galing talaga kami sa Parañaque. Sa Greenheights Village kung saan din ako unang nakanood ng mga liga. CAA ang buong barangay na nahahati sa limang Phase. Phase 1, Phase 2, Phase 3, Phase 4 at Singko. Hindi siya tinatawag na Phase 5 kasi parang sampid lang ang lugar sa CAA. Hanggang sa pangalan, discriminatory din ang wika. Singko. Bagsak. Wasak.

Nasa border ito ng Parañaque at Las Piñas. Kung court ito, isang tumbling mo lang, outside ka na. Puro iskwater din kasi ang nakatira. Mga taong inaaasahan ang “awarding”ng lupa mula sa munisipyo. Yun ay kung hindi mauunahan na mapa-demolish. Ang mga bahay dito, nakasalalay ang kapalaran sa mga nailuluklok sa puwesto. Sa Phase 1 naroroon ang mga komersyal na bilihan. May Jollibee pa nga. 7-11. Puregold. Mercury Drugs. Halos ganun din sa Phase 2. May mga mini-grocery. Nasa Phase 3 ang palengke. Sa Phase 4 naman, dahil nandito ang mga elementary at hayskul, school supplies. Milktea. Mga pang-meryenda. Isama mo na ang mga paresan at lugawan. Eh anong mabibili mo sa Singko? Uling. Tinatawag ding Ulingan ang Singko kasi dito ang pagawaan ng mga uling na bao. Halos lahat ng tao doon, pag-re-repack ng uling ang kabuhayan. At halos lahat ng tao doon, kasama na kami, kalan-de-uling ang gamit. Nasa Ulingan din ang malalaking junkshop. Kaya isa pang pinagkakakitaan ay ang pamumulasi ng mga sirang gamit at appliances. Gigising ka minsan sa amoy ng pinagsamang usok mula sa uling at usok mula sa nasusunog na goma ng mga kable para makuha ang tanso sa loob.

Pitong taon din kami tumira doon bago lumipat sa Phase 4. Asensado kunti kasi may trabaho na ako noon. Binenta namin ang lupa na mayroon kami. Gaya ng ibang bahay sa Ulingan, barong-barong lang din ang sa amin. Sa pitong taon ko doon, wala man lang akong naging kaibigan kahit isa. Wala akong kakilala.

Isang araw, niyaya ako noon ng tito ko, basketball daw kami. Sunduin niya ako. College pa lang ako nito. At kapag walang pasok, wala din akong masyadong laro. Lahat kasi ng kaibigan ko, sa eskwelahan lang. Yung court naman sa Narra, bihira ka lang makasingit ng laro kasi maraming professional tambay doon na abangers sa mga pustahan at sa mga dayo. Sa mga ganung klaseng lugar, hangga't hindi mo napapatunayan ang husay mo sa basketball, wala ka sa line-up ng rosters.

Ang buong akala ko naman, doon ako dadalhin ni tito kasi yun lang ang alam kong malapit na court sa lugar namin. Jumaporms pa ako. Con todo jersey ng aming course at naka-sapatos pa. Yun pala, sa half-court lang niya ako sa ulingan dadalhin.

Hindi ko pa nakita yun kahit kailan. Sabagay, hindi rin naman kasi ako naglalakad-lakad doon na malayo sa bahay namin. Bukod sa wala ka namang kaaya-ayang makita sa isang depressed area gaya ng sa Ulingan, nakakatakot pang baka mapag-tripan ka dahil hindi ka nila kilala. Payo nga sa akin ni tito noong bagong lipat pa lang kami doon, kasi taga-doon talaga siya, kapag may mang-ti-trip sa akin, sabihin ko lang na apo ako ni Ka Erning. Siya ang legendary albularyo sa Ulingan noon at marami pa rin ang gumagalang sa kanya. Anak siya nit tito na malayo rin naman naming kamag-anak.

Nasa gitna ng daanan nila ang poste ng ring. Gawa sa dos por dos tapos may mga pabigat na bato sa ilalim. Luma na ang backboard pati ang ring na walang net. Sa magkabilang gilid din ng daanan, naroroon ang mga drum kung saan niluluto ang mga uling. May mga mangilang-ngilang bahay rin ang naroroon. Hindi katulad ng banda doon sa amin na dikit-dikit ang bahay, dito ay magkakalayo. Sino ba naman kasing gustong magtirik ng bahay sa ulingan? May kakaibang amoy na humahalo sa hangin. Magkahalong panghi at tae. Hindi lang basta tae. Bulok na tae. Saka ko na lang nalaman na marami pa rin pala sa amin ang walang maayos na palikuran. Kahit naman kami, barado palagi ang kubeta namin. Pero yung iba pala, wala talaga. Bale kapag tumatae sila, binabalot nila sa plastic saka binabato. Saan? Dito mismo. Flying saucer ang tawag doon. Akala ko noon, sa malalayong probinsya lang at liblib na lugar walang maayos na CR. Meron din pala sa syudad at sa ganitong panahon.

Set na agad pagdating namin, kami na lang pala ang hinhintay. Mga kakilala nga talaga ni Tito ang mga ito. Pahinga ng mga mag-uuling. Laro daw muna. Puta, wala nang bekbek. Wala ng warm-up shooting. Tatluhan ang labanan. Half-court lang kasi. At dahil ako ang pormado at pihadong magiging tampulan ng kanyaw, ako ang vinolunteer nila na mag-miss ng bola. Junior size ang bola. Space Jam pa nga ang tatak. Ganito yung mga tig-singkwentang bola na mabibili mo noon sa Uniwid sa Parañaque.

Pinaikot ko ang bola sa palad ko. Dinama ang mga poknat nito at ilang nakausling sinulid. Magaan pero tama lang ang talbog. Tatlong dribol saka ko kinasang tira. Hari ako ng bente-uno sa amin. Blagag! Sa taas ng board tumama! "Patay ang butiki!" Hirit ng isang miron. Isip ko, ganun talaga, Tagal ko ring hindi nakahawak ng bola. Tapos ang liit pa nito. Wala pang bekbekan kanina. In short nagpapalusot. Di bale, eh di bawiin sa laro. Tiwala ako sa shooting ko. Sabi pa nga ng mga matatandang taga-Narra, mala-Ato Agustin ang porma ng jump shot ko. Doon ko lang din nalaman kung sino.

Hayop din talaga ang mga galawan sa mga ganitong laro. Kung sanay ka sa larong pang-village o sa school ka lang naglalaro, hindi ka pwede sa ganito. Kaldag dito, kaldag doon. Brasuhan ang labanan. Katawan kung katawan. Binalya niyo nang lima sa ere, kayo pa ang lilipad. Parang ganun din dito sa ulingan, Pero kakikitaan mo din ng finesse. Halatang mga tambay ng pisonet ang mga ito at bumababad sa mga top ten highlights at crossover sa youtube. Bukod sa mga miron na malakas mangantyaw sa bawat galaw ko, extra challenge din ang magkabilaang gutter na tubig. Green na ang kulay. Ito ang marka na nasa labas ka na ng court. Dito rin kasi sa Ulingan, palaging basa ang kalsada kahit hindi naman umuulan. May mga bahagi pa tulad nito na hindi nawawalan ng tubig. Ito ang pinakamausok na lugar sa Ulingan dahil ito na ang mismong pagawaan ng uling. Pakiramdam ko, tinapa ako na pinausukan sa sarili kong pawis.

Sa buong laro ng hapon na yun, isang beses lang ako naka-shoot. Board ring. Tsamba. Hiyawan ang mga kalaro namin, kakampi ko at audience. May makukuwento na daw ako sa nanay ko. Sa basketball, dalawa ang ibig sabihin kapag chineer ka ng mga tao kapag naka-shoot ka. Magaling ka. O bano ka. Nag-merienda kami pagkatapos ng laro. Umuwi, naligo at nagkuskos nang maigi. Ang puti kong jersey, nanlilimahid sa libag at uling na mula sa pandidikdik ng mga kalaro. Lilipas ang mga taon, marami pa akong court na napaglaruan. Lalo nang naging teacher ako at nagpalipat-lipat din ng eskwelahan. Kapag naalala ang court sa ulingan, magkahalong inis at hiya ang nararamdaman ko. Para bang ang bano-bano ko nung mga panahon na yun.

Hindi lang dahil sa hindi ako naka-iskor gaya ng madalas kong gawin. O dahil lang sa sablay ang mga diskarte ko at nakakalampas sa akin ang tao ko. Ampaw ang depensa. Butata ang mga tira. Bano ako dahil sa kinatagal-tagal kong nakatira sa Ulingan, ni hindi ko man lang nalaman na may court pala doon. Sa lugar kung saan pare-parehas kaming mahihirap. Pwede pala yun, na lumaki ka sa hirap pero hindi mo kilala ang hirap? Pwede pa lang ang isang gaya kong taga-Ulingan ay hindi kilala ang kahirapan tulad ng pagkakilala nila. Singliit ng ring at ng bolang hawak nila ang pagkakataon nila araw-araw para makapamuhay ng disente. Pero buong tikas pa rin nilang iniigpawan ang bawat araw. Aatake sa ring ng walang pagdadalawang-isip. Parang walang bukas. Pagkatapos ng laro, balik sa trabaho. Sa pagsasalansan ng mga bao sa loob ng drum para lutuin at maging uling. Sa pagsasako. Sa pag-re-repack.

Kaya ang aking panawagan, wag lang sanang hamunin ang mga pulitiko na mag-commute sa public transportation. Idagdag na rin nating paglaruin sila sa mga basketball court sa mga komunidad nila. Lampas sa mga bara-baranggay at sa bungad lang na katabi ng barangay hall. Pumasok sila sa mga eskinita. Amuyin ang mga taeng nabubulok at hayaan silang mamilipit sa paghahanap ng maayos na palikuran. Bagtasin ang mga daanang hindi nawawalan ng baha kahit walang ulan. Hanggang sa matunton nila ang mga court gaya ng sa ulingan.